

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

HANDELINGEN

7-8-9-10-11

VERGADERINGEN VAN NOVEMBER 1992

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

AIDS

BOELWERF

BRTN

DE LIJN

DOPING

ELEKTRICITEITSDISTRIBUTIE

INTERPELLATIES

KLUIZENDOKCOMPLEX

KWALITEITSBEWAKING IN HET ONDERWIJS

LUCHTHAVEN TE ZAVENTEM

MIGRANTENPROBLEMATIEK

SINT-MICHIELSAKKOORD

SPIJBELEN

TEXTIELINDUSTRIE

VTM

WATERVOORZIENING IN VLAANDEREN

WATERWINNING IN DE DUINGEBIEDEN

Inhoud

Nr.7 Dinsdag 17 november 1992 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 209

Boodschappen, blz. 209

Ontwerpen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 209

Voorstellen van resolutie
Indiening en verwijzing, blz. 209

Beleidsbrieven
Indiening en verwijzing, blz. 209

Advies van de Raad van State
Indiening en verwijzing, blz. 210

Beslissing van de Geschillenraad
Indiening en verwijzing, blz. 210

Besluiten van de Vlaamse Executieve
Indiening en verwijzing, blz. 210

Arresten van het Arbitragehof
Indiening, blz. 211

Kennisgeving van het Arbitragehof
Indiening, blz. 211

Schriftelijke vragen
Indiening, blz. 211

Samenstelling van commissies en werkgroepen
Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 211

Interpellaties (Regl. art.76)
Interpellatie van de heer M. Verwilghen tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de waterdistributie in Vlaanderen

Interpellatie van mevrouw V. Dua tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de watervoorziening in Vlaanderen, blz. 211

Sprekers : de heer M. Verwilghen, mevrouw V. Dua, de heren I. Verleyen, C. Lisabeth, P. Tant, minister N. De Batselier, minister T. Kelchtermans

Motie van aanbeveling, blz. 224

Interpellatie van de heer M. Maertens tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de genomen maatregelen tegen illegale varkenshouderijen, blz. 224

Sprekers : de heren M. Maertens, F. Vergote, L. Bril, L. Barbé, minister N. De Batselier

Interpellatie van de heer E. Schuermans tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over verwijlintresten ten gevolge van laattijdige betalingen, blz. 229

Sprekers : de heren E. Schuermans, minister T. Kelchtermans

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toename van het spijbelen van jongeren, blz. 230

Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, J. Demeulenaere, minister L. Van den Bossche

Interpellatie van de heer M. Van Peel tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de kwaliteitsbewaking bij het universitair onderwijs en het hoger onderwijs van het lange type, blz. 233

Sprekers : de heren M. Van Peel, minister L. Van den Bossche

Interpellatie van de heer J. Caubergs tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over problemen bij De Lijn in Limburg, blz. 235

Sprekers : de heren J. Caubergs, minister L. Van den Bossche

Regeling van de werkzaamheden, blz. 236

Nr. 8 Dinsdag 17 november 1992 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 237

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer F. Van den Eynde tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de objectiviteit van de BRTN-nieuwsdienst

Interpellatie van de heer J.-P. Van Rossem tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de objectiviteit van de BRTN in politieke uitzendingen

Interpellatie van de heer J.-P. Van Rossem tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de informatieverzorging door VTM, blz. 237

Sprekers : de heren F. Van den Eynde, J.-P. Van Rossem, A. Denys, E. Van Rompuy, J. Ulburghs, minister H. Weckx

Motie van aanbeveling, blz. 247

Benaming van een fractie

Mededeling van de fractievoorzitter, blz. 247

Regeling van de werkzaamheden, blz. 247

Bijlage

Vraag om uitleg

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

Vraag om uitleg van mevrouw V. Dua tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de uitbouw van een GIS-Vlaanderen, Blz. 250

Nr. 9 Woensdag 18 november 1992

Berichten van verhindering, blz. 255

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer S. De Clerck tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de textielindustrie in Vlaanderen, blz. 255

Sprekers : de heren S. De Clerck, H. De Croo, G. Annemans, F. Vergote, M. Capoen, F. Wymeersch, L. Barbé, J. Laverge, A. Denys, H. Candries, mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck, minister-president L. Van den Brande

Verwelcoming van een buitenlandse delegatie, blz. 265

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het monopolie van de gemeenten betreffende de elektriciteitsdistributie, blz. 265

Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, F. Dielens, minister-president L. Van den Brande

Interpellatie van de heer J. Van Hauthem tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het Sint-Michielsakkoord

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse

minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de houding van de Vlaamse regering tegenover de gevolgen van het Sint-Michielsakkoord, blz. 268

Sprekers : de heren J. Van Hauthem, E. Van Rompuy, A. Denys, L. Van Nieuwenhuysen, G. Annemans, K. Van Overmeire, J. Vande Lanotte, J. Timmermans, minister-president L. Van den Brande

Motie van aanbeveling, blz. 282

Regeling van de werkzaamheden, blz. 282

Nr. 10 Donderdag 19 november 1992 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 283

Voorstellen van resolutie

Indiening, blz. 283

Migrantenproblematiek

Voorstel van resolutie van de heer E. Beysen C.S. betreffende het algemeen migrantenbeleid

— 242 (1992-1993) — Nr. 1

Voorstel van resolutie van de heren M. Van Peel, L. Hancké, E. Beysen, V. Anciaux, J. Geysels en J. Decorte betreffende het algemeen migrantenbeleid

— 246 (1992-1993) — Nr. 1

Voorstel van resolutie van de heren M. Van Peel, L. Hancké, V. Anciaux, J. Geysels en J. Decorte betreffende het algemeen migrantenbeleid

— 247 (1992-1993) — Nr. 1

Debat, blz. 285

Sprekers : de heren L. Hancké, M. Didden, H. Brouns, M. Van Peel, G. Annemans, F. Van den Eynde, E. Beysen, J. Sleenckx, V. Anciaux, J. Ulburghs, L. Van Nieuwenhuysen, K. Van Overmeire, mevrouw M. Vogels, de heren J.-P. Van Rossem, F. De Man, J. Caubergs, mevrouw M. Dillen, de heer J. Van Hauthem, mevrouw de minister W. Demeester-De Meyer

Regeling van de werkzaamheden, blz. 312

Nr. 11 Donderdag 19 november 1992 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 313

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van mevrouw V. Dua tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de beslissingen inzake het Kluisendokcomplex in Gent, blz. 313

Actuele vraag van de heer H. Olaerts tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de Noord-Zuidverbinding in Limburg, blz. 314

Actuele vraag van mevrouw M. Aelvoet tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de bouwvraag van het Universitair Ziekenhuis KUL, blz. 315

Actuele vraag van de heer E. Van Rompuy tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de toegangswegen naar de luchthaven van Zaventem, blz. 316

Actuele vraag van de heer J. Eeman tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de hygiëne in schoolkeukens, blz. 316

Actuele vraag van de heer L. Peeters tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de dopingcontroles op het ECC-tennistornooi, blz. 317

Actuele vraag van de heer F. De Man tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de invoering van een verplichte AIDS-test voor immigranten, blz. 318

Actuele vraag van de heer F. Van den Eynde tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over een reclamespot voor Humo op de BRTN-radio, blz. 319

Actuele interpellaties (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van de heer M. Maertens tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het Mewarplan van de IWVA voor waterwinning in de duingebieden, blz. 320

Sprekers : de heren M. Maertens, minister N. De Batselier, minister T. Kelchtermans

Voorstel van resolutie van de heer E. Beysen C.S. betreffende het algemeen migrantenbeleid

— 242 (1992-1993) — nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 323

Sprekers : de heren E. Beysen, F. Van den Eynde, L. Hancké, M. Van Peel, mevrouw M. Vogels

Voorstel van resolutie van de heren M. Van Peel, L. Hancké, E. Beysen, V. Anciaux, J. Geysels en J. Decorte betreffende het algemeen migrantenbeleid

— 246 (1992-1993) — nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 326

Voorstel van resolutie van de heren M. Van Peel, L. Hancké, V. Anciaux, J. Geysels en J. Decorte betreffende het algemeen migrantenbeleid

— 247 (1992-1993) — nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 327

Motie van aanbeveling van de heer L. Barbé tot besluit van de op 22 oktober 1992 door de heer L. Barbé gehouden interpellatie tot de Vlaamse ministers bevoegd voor leefmilieu en gezondheidsbeleid, over de kwaliteit en de kwantiteit van het drinkwater

— 237 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 328

Spreker : de heer L. Barbé

Motie van aanbeveling van de heer E. De Groot en mevrouw L. Maximus tot besluit van de op 22 oktober 1992 door de heer E. De Groot gehouden interpellatie tot de Vlaamse minister bevoegd voor gezondheidsbeleid, over de AIDS-preventie

— 238 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 329

Sprekers : de heer E. De Groot, mevrouw T. Merckx-Van Goey, de heer F. De Man

Actuele interpellaties (Regl. art. 77)
(Voortzetting)

Actuele interpellatie van de heer M. Van Peel tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de BRTN-reportage Verboden vruchten van donderdag 12 november 1992, blz. 331

Sprekers : de heren M. Van Peel, J. De Mol, A. Denys, J. Spinnewyn, E. De Groot, minister H. Weckx

Actuele interpellatie van de heer F. Wymeersch tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de stand van zaken in verband met de Boelwerf, blz. 334

Sprekers : de heren F. Wymeersch, A. Denys, G. Annemans, M. Cordeel, H. Candries, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 340

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14.18 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

H. Van Wambeke : buitenslands ;

A. Leysen, M. Olivier, A. Van Ape-
ren : ambtsverplichtingen.

INTERPELLATIES (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer F. Van den Eynde tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de objectiviteit van de BRTN-nieuwsdienst

Interpellatie van de heer J.-P. Van Rossem tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de objectiviteit van de BRTN in politieke uitzendingen

Interpellatie van de heer J.-P. Van

Rossem tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de informatieverzorging door VTM

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Van den Eynde tot de heer Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de objectiviteit van de BRTN in politieke uitzendingen en van de heer Van Rossem tot minister Weckx over de informatieverzorging door VTM.

De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, indien kennis macht betekent mag er van worden uitgegaan dat de informatie die de voedingsbron is van deze kennis eveneens met macht overeenstemt. Met andere woorden, de informatieverstrekker bekleedt in de maatschappij een vrijwel unieke machtspositie. Dit geldt in het bijzonder in een democratie waar de burger zijn kiesgedrag ongetwijfeld laat bepalen door de informatie die hem ter beschikking wordt gesteld. Het staat buiten kijf dat de burger in dit land zijn informatie meer en meer bij de audiovisuele media haalt zodat men er mag van uitgaan dat de invloed van deze laatste steeds groter wordt.

Van de staatsomroep die gedurende jaren het monopolie op het audiovisuele gebeuren in dit land heeft gehad, en op dit vlak nog steeds een heel dikke vinger in de pap heeft, mag men bijgevolg terecht verwach-

ten dat hij zich uiterst strikt aan de politieke neutraliteit houdt die van hem mag worden verwacht.

De burger met wiens zuur verdiende centen deze omroep in het leven wordt gehouden, heeft tenslotte het volste recht ervan te eisen dat hij de meest degelijke informatie aanbiedt en dat alle opinies die in de gemeenschap bestaan aan bod zouden komen.

Wie het advies, dat de professoren Albrecht, Velaers en Voorhof uitgebracht hebben naar aanleiding van de weigering van de BRTN om niet-uitgezonden programma's over de repressie aan de Vlaamse Raad voor te leggen, doorneemt, kan alleen maar vaststellen dat op het eerste zicht een heel arsenaal werd uitgebouwd om de politieke neutraliteit van de BRTN te vrijwaren.

Dit gebeurt voornamelijk vanuit wat in het verslag het intern toezicht wordt genoemd, dat toevertrouwd is aan de raad van bestuur, de vaste commissie van de raad van bestuur, de administrateur-generaal, de directeurs-generaal, het adviescollege inzake objectiviteit. Dit zijn instellingen die daarover zouden moeten waken. Verder kan de BRTN nog een beroep doen op raadgevende commissies en, zoals het gebeurde bij de voorbereiding van de programma-reeks over de Tweede Wereldoorlog, op een wetenschappelijke begeleidingscommissie.

Artikel 16 van het BRTN-decreet voorziet ook in de oprichting van een adviesraad van kijkers en luisteraars

Van den Eynde

die tot taak heeft de raad van bestuur te adviseren in verband met de algemene inhoud en programmatie van de radio- en televisie-uitzendingen.

Met het extern toezicht blijkt het jammer genoeg ietwat poverder te zijn gesteld vermits het betrokken verslag, dat ik daarnet citeerde, op dat vlak in eerste instantie naar de rechterlijke macht verwijst. Deze verwijzing heeft betrekking op strafrechtelijke vervolgingen in geval van uitzending van een programma dat elementen bevat waardoor sprake kan zijn van een misdrijf of op een burgerlijke procedure die aanhangig kan worden gemaakt wegens de schadeverwekkende onrechtmatige inhoud van een BRTN-uitzending. Ten slotte verwijzen de drie professoren ook nog naar het recht van antwoord. Dat deze procedures kunnen worden aangewend heb ik zelf aangetoond door voor de eerste keer in de geschiedenis van de BRTN via de rechtbank van haar een recht van antwoord te eisen en dit ook af te dwingen. Het hoeft geen betoog dat het slechts zeer uitzonderlijk is dat men zich tot de rechterlijke macht zal wenden om zijn recht ten overstaan van de omroep te verdedigen zodat het misschien toch iets te eufemistisch overkomt deze rechterlijke macht onder de hoofding extern toezicht te vermelden.

Dat het met het parlementair controlerecht van de Vlaamse Raad ten aanzien van de BRTN niet zo bijzonder goed gesteld is, blijkt onder meer uit het feit dat de staatsomroep het zich zo maar kon permitteren te weigeren het niet uitgezonden programma over de repressie aan de Vlaamse Raad voor te leggen.

Er is ten slotte ook nog het BRTN-document bij uitstek met name Voorschriften, gebruiken en aanbevelingen inzake radio- en TV-berichten. Het is zeer gedetailleerd en geldt in feite als het intern reglement van de radio- en TV-journalisten.

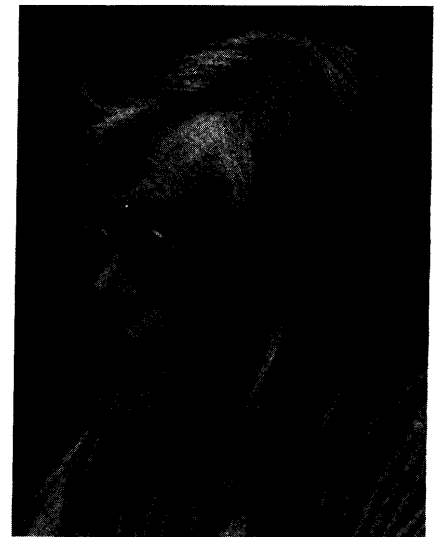
Wie van dit laatste document kennis neemt en van het BRTN-decreet en van al de instellingen waarvan ik hier

reeds gewag heb gemaakt, kan niet anders dan concluderen dat er ter zake bij de staatsomroep zeer weinig problemen rijzen..

Toch kan daaraan worden getwijfeld. Ik geef u een voorbeeld inzake het intern reglement. Daarbij is een advies van professor Rimanque gevoegd over de deontologie van de BRTN-journalist, dat naar mijn mening bindend is want anders zou het er niet zijn bijgevoegd. In dat advies wordt verwezen naar een advies van professor Mast van 8 januari 1970 dat ook bij de voorschriften was gevoegd en dat over gebruiken en aanbevelingen inzake radio- en televisieberichten gaat. Daarin wordt het bestaan vermeld van een verplichting, ook buiten de dienst, voor de BRT-mensen om zich te onthouden van alles wat de objectiviteit en de geloofwaardigheid van een journalist in zijn optreden voor de micro of de televisiecamera kan schaden. In artikel 26 van zijn advies zegt professor Rimanque letterlijk en ik citeer : Een journalist mag evenwel in het openbaar met ruime weerklank een actie ondersteunen of afkeuren wanneer zij overeenstemt met een algemeen geldende opinie in de bevolking, maar hij mag dat niet doen wanneer het gaat over een controversiële stof. Einde citaat.

Om onmiddellijk aan te tonen dat op dat vlak toch serieus wordt gesjoemeld, volstaat het te verwijzen naar de folder Objectief 479.917. Deze folder gaat uit van een extreem-linkse organisatie die aanleunt bij de maoïstische Partij van de Arbeid, dezelfde partij die Ceausescu verdedigd heeft en die de schietpartij op het Tien-an-Men-plein goedpraatte. Dat stuk werd op tienduizenden exemplaren in Vlaanderen verspreid. Wanneer wij dat lezen, dan kunnen wij vaststellen dat heel wat BRTN-journalisten met vermelding van hun functie en van de naam BRTN in deze folder staan. Ik noem er slechts een paar met name Johan Depoortere, Guy Poppe, André Vermeulen en Walter Zinzen. Er zijn er nog meer.

Zoals u weet, is het de bedoeling met deze actie evenveel handtekeningen te verzamelen als het aantal stemmen

Kamerlid Jean- Pierre Van Rossem (Rossem-fractie) interpelleerde voogdijminister H. Weckx (CVP) over de objectiviteit van de openbare omroep BRTN en de informatieverzorging door de commerciële zender VTM

dat de politieke partijen, die racistisch worden genoemd, bij de vorige verkiezingen hebben gehaald. Er kan dus onmogelijk worden gesteld dat het hier niet gaat over een actie waarover de bevolking niet is verdeeld, integendeel.

Mijnheer de minister, ik kan u verzekeren dat het niet de eerste keer is dat wij moeten vaststellen dat een BRTN-journalist, met vermelding van zijn functie bij de staatsomroep, zich op dat vlak engageert en bovendien steeds in het links-radicalen kamp.

Er zijn dan ook nog de andere overtredingen van de politieke neutraliteit, overtredingen die uiteraard steeds in dezelfde richting gaan. Hierbij denk ik onder meer aan de boekbesprekingen in nieuwsuitzendingen en andere programma's. Wij gaan ervan uit – en dit is een goed advies voor elk beginnend auteur in België – dat indien een auteur wenst dat zijn boek veelvuldig op de BRTN wordt vermeld en met lof geciteerd, het volstaat een werk te schrijven tegen het Vlaams Blok. Indien u meent

Van den Eynde

dat ik overdrijf, kan ik deze beweringen staven aan de hand van een voorbeeld. De heer Hugo Gijsels liet begin oktober zijn derde boek over het Vlaams Blok bij een Leuvense uitgeverij verschijnen. In feite betreft het een combinatie van de meest baarlijke nonsens die over het Vlaams Blok ooit werd gepubliceerd. Hij beweert onder meer dat wij van mening zijn dat de thuiswerkende vrouw een zogend huisdier is en verwijst daarvoor naar ons gezinscongres waar wij integendeel evenveel respect hebben geëist voor de thuiswerkende vrouw als voor de buitenhuiswerkende vrouw. Elk objectief waarnemer, hij moet daarom geen sympathisant van het Vlaams Blok zijn, weet dat dergelijke idiote uitspraken niet door leden van onze partij worden gedaan. Toch mag de heer Gijsels dat bij de BRTN wel vertellen. Het gebeurde zelfs meer dan eens. Hij verscheen voor het eerst in de uitzending Voor de Dag op 7 oktober. Het was een lang interview met echt heel wat vnzige aanvallen tegen het Vlaams Blok. Ik ben op dat vlak trouwens opnieuw aan het procederen voor een recht van antwoord. De heer Gijsels kwam ook in de nieuwsuitzending 's middag, vier en een halve minuut in het laatavondsnieuws op de televisie. De volgende dag kwam hij ongeveer een kwartier op radio Donna. Vervolgens werd zijn boek met vermelding van de naam van de auteur, de uitgeverij en de prijs gedurende twee dagen vermeld in teletekst. Alsof hiermee de maat nog niet vol was, brengt de BRTN – die intussen reeds van ons protest en van onze dagvaarding op de hoogte was – op de televisie tijdens de laatavonduitzending van het nieuws op tien november in het dagelijkse hoofdstuk over de Boekenbeurs een serie boeken over het Vlaams Blok. Want dit is toch belangrijk ! Dit gebeurt met de gekende objectiviteit. Er wordt bijvoorbeeld een foto van collega Annemans gebracht, gevolgd door foto's van lijken in concentratiekampen, een foto van Europees senator Karel Dillen, gevolgd door een film over een concentratiekamp. Kortom, een echt staaltje van pure objectiviteit !

Er zijn zoveel manipulaties ! Naar aanleiding van de betoging van 22 maart 1992, waarvoor de BRTN gedurende enkele weken in al haar uitzendingen reclame maakte, werd bij de openbare omroep door de vakbonden een brochure verspreid die onder meer was ondertekend door journalist Zinzen en door de voorzitter van de raad van bestuur, Els Witte. In deze brochure wordt vermeld dat de BRTN-journalisten in de betrokken betoging zullen opstappen achter het spandoek : Blokkers buiten.

Er is ook manipulatie in het gebruik van adjectieven. Vorige vrijdag hield het Vlaams Blok in Gent een meeting. Zoals altijd was er uiteraard een vrij gewelddadige tegenbetoging, dit zoals altijd in naam van de democratie en de verdraagzaamheid. In het Belgabericht dat in dit verband werd verspreid, werd gewag gemaakt van het feit dat 50 percent van de tegenbetogers jonge migranten waren.

In de radio-berichtgeving van zaterdagmorgen werden de jonge migranten jongeren genoemd. De betoging werd uiteraard georganiseerd door extreem-linkse organisaties, die vijftig percent vreemdelingen hadden kunnen mobiliseren. Moest het omgekeerde zijn gebeurd, zouden het uiteraard geen jongeren zijn geweest maar extreem-rechtse, naar neonazisme neigende gewelddadige knapen. Trouwens, als wij de BRTN moeten geloven, bestaat extreem-links niet meer ; extreem-rechts des te meer, daarover horen wij elke dag. Extreem-links heet in het BRTN-jargon nu klein-links. Hoe lief !

Ik moet ook contesteren tegen het feit dat men steeds maar extreem-rechts gebruikt om een partij te compromitteren met groepen die – als men de informatie moet geloven – gewelddadige acties voeren in het buitenland.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik eindig met een analyse van het programma Actueel. Ik heb vastgesteld dat in periode van 24 november 1991 tot 11 september 1992 in Actueel Agalev 21 maal aan het woord kwam ; de Volksunie 20 maal

en het Vlaams Blok 4 maal. Ik heb vastgesteld – en ik ga de details hier niet voorlezen – dat ten minste acht uitzendingen alleen maar werden gewijd aan het afbreken van het Vlaams Blok : een chiro-knaap, een ABVV'er, een of andere linkse schrijver. Het Vlaams Blok krijgt geen recht op antwoord. Ik heb moeten vaststellen dat de BRTN zelf ten minste tot twee maal op eigen initiatief het Vlaams Blok ging aanvallen : Jef Lambrechts spreekt op 25 november van een partij van hooligans, neo-nazi's, gewelddadige groepering enzovoort. Miel Dekeyser in het avond-Actueel van 24 november heeft het over de verkiezingen in Louisiana van David Duke, gewezen Ku Klux Klan-leider. Hij zegt dat Duke redeneert in een zuivere Vlaams-Blokstijl.

Mijnheer de minister, onze partij wordt ook geregeld het zwijgen opgelegd. Telkens grote problemen rijzen – en ik beroep mij opnieuw op Actueel – worden alle partijen, ook de kleinste, ook Agalev en de Volksunie, aan het woord gelaten, maar het Vlaams Blok kent men dan bij de BRTN niet : de EG-top te Maastricht, de uitzending van Actueel van 14 januari over de regeringsvorming ; het avond-Actueel van 20 maart naar aanleiding van de betoging van 22 maart, waarmee het Vlaams Blok toch wel iets te maken had. Inderdaad, het is naar aanleiding van zijn overwinning dat de betoging werd georganiseerd. Neen, men kende het Vlaams Blok niet !

Verder moet ik vaststellen dat de Vlaamse beweging als dusdanig wordt gediscrimineerd, wat misschien nog erger is. Terwijl men regelmatig sociale organisaties en verenigingen die zich met de vreemdelingen- en milieuproblematiek bezighouden aan het woord laat, hoort men quasi-nooit de Vlaamse strijdbevingen of de Vlaamse culturele verenigingen op de BRTN. Ook hiervan hebben wij een analyse gemaakt.

Mijnheer de minister, de Vlaamse Raad heeft zichzelf min of meer uitgeschakeld door het BRTN-decreet goed te keuren. Het is bijna onmogelijk om vanuit de Vlaamse Raad con-

Van den Eynde

trole uit te oefenen. Alleen u kan nog tussenbeide komen, en ik weet dat ook uw mogelijkheden vrij beperkt zijn. Ik sta hier vandaag omdat ik rechtvaardigheid vraag ten aanzien van mijn partij, die toch tien percent van de Vlaamse kiezers vertegenwoordigt. Verder wil ik rechtvaardigheid ten aanzien van de Vlaamse beweging, die er in grote mate mede voor heeft gezorgd dat er nu een Vlaamse Raad kan bestaan. In de eerste plaats wil ik echter rechtvaardigheid ten aanzien van de democratie. Wanneer een zeer invloedrijke macht in een democratie niet meer onder controle van de kiezer staat, verkeert de democratie in een veel groter gevaar dan wanneer de kiezer de voorkeur geeft aan een bepaalde partij. Mijnheer de minister, ik verzoek u dan ook er bij de BRTN op aan te dringen dat zij op zijn minst haar eigen plichtenleer respecteert. Mijnheer de voorzitter, ik zal in die zin een motie indienen opdat de Vlaamse Raad, zolang dit decreet van toepassing is, tenminste de moed zou hebben de BRTN te vragen haar eigen plichtenleer te eerbiedigen. Wie zijn eigen plichtenleer niet respecteert, die respecteert immers zichzelf niet.

De voorzitter : De heer Van Rossem heeft het woord om zijn interpellaties te houden.

De heer J.-P. Van Rossem (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ook de libertijnse beweging Rossem is slecht te spreken over de manier waarop de BRTN de richtlijn van de onpartijdigheid naleeft. Wij hebben op verschillende manieren geconstateerd dat die richtlijn in feite maar een loos beginsel is. Op 10 januari moest ik hier in het Parlement meemaken, dat op dictaat van mevrouw Els Witte en van de heer Jan Ceuleers een uitzending van Het huis van wantrouwen moest worden onderbroken. Toen stelden ze : We kunnen geen uitzending maken over iemand waartegen een rechtsgeding loopt. Dit was natuurlijk een voor de hand liggend voorwendsel om onze ideeën van het scherm te houden.

Nadien heeft de journalist Wouter Van den Houtte mij aan de telefoon bekend, dat er mondelinge richtlijnen waren gegeven om alles wat Rossem aanging als een prerogatief van de nieuwsdienst te beschouwen. De nieuwsdienst zou dan wel bepalen wat er al dan niet in het nieuws mocht komen. Nadat wij dus een exclusiviteit van de nieuwsdienst waren geworden, bleek er van wat wij op het politieke vlak deden nooit iets in het nieuws te komen, tenzij dan het negatieve. Ik geef u een voorbeeld. Op 11 september hebben wij in Antwerpen een persbijeenkomst gehouden, met de bedoeling onze libertijnse beweging beter voor te stellen. Wij wilden vooral het vooroordeel wegwerken dat wij extremisten zouden zijn zonder de geringste vorm van programma.

Hoewel de BRTN was uitgenodigd, schitterde ze weer door haar afwezigheid. Een paar dagen later stel ik mijn boek Libertijnse breekpunten voor. Op die voorstelling waren elf journalisten aanwezig : negen uit Nederland, twee uit Vlaanderen, maar de BRTN was er weer niet. Als auteur weet ik nochtans dat het bij de BRTN een gewoonte is journalisten naar de voorstelling van om het even welk boek te sturen.

Als Guy Verhofstadt een boek schrijft, als Bert Anciaux een boek schrijft of als Jean Gol een boek aan de pers presenteert, dan krijgen die ruime commentaar op de BRTN. Maar telkens als ik een boek schrijf, of het nu een roman of een politiek boek is, wordt het systematisch geboycot, alleen maar omdat ik in de politiek zit. Bij de voorstelling van mijn jongste roman Een dode zwaan in Tann, is dit eens te meer gebeken. In de Nederlandse pers zijn hierover zestien volle bladzijden verschenen. Bij ons werd het haast doodgezwegen, zowel in het cultureel nieuws als in het algemeen nieuws. Dat is een onheuse behandeling. In feite wordt men als schrijver monddood gemaakt, omdat men ideeën verdedigt die afwijken van de gangbare normen.

De heer A. Denys : Mijnheer Van Rossem, u moet toch niet klagen over mediabelangstelling.

De heer J.P. Van Rossem : U toch ook niet, mijnheer Denys. Als uw partij haar bordeel in Antwerpen, het zogenaamde Pullmanhotel, open stelt, is heel de pers daar aanwezig.

De heer A. Denys : Maar u klaagt over mediabelangstelling, wij niet.

De heer J.-P. Van Rossem : Wij komen alleen in de pers als er negatief nieuws te melden is. Heeft een van onze wetsvoorstellen ooit het nieuws gehaald ?

De heer A. Denys : U bent er niet gekomen door uw politieke ideeën, maar door de media. Een beetje nuancering zou u sieren. U zou er beter aan doen ons voorstel te steunen om een geschillenraad te laten beslechten over de conflicten met VTM, maar ook met de BRTN. Als dit zou kunnen, dan zou een debat als dit niet moeten worden gevoerd, want eigenlijk hoort het hier niet thuis. Laat dit over aan deskundigen die los staan van BRTN en VTM. Met een debat als dit stelt men zichzelf te veel in de belangstelling.

De heer J.-P. Van Rossem : Mijnheer Denys, ik ben het met u niet eens dat het de media zijn die mij gemaakt hebben, alsof het zo gemakkelijk is om iemand te maken. Ik weet wel dat de media mij achterna gelopen hebben, dat VTM mij tot 200.000 frank aanbood om in een of andere onnozele sportuitzending op te treden. Maar de dag dat wij politiek actief werden, was het gedaan. Alleen de negatieve dingen werden nog gezegd. In een uitzending als De Zevende Dag, wat een politieke uitzending is, zijn wij nooit aan bod gekomen.

De voorzitter : De heer Van den Eynde heeft het woord voor een onderbreking.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, ik wil enkel zeggen dat om het even welke raad die wordt gecreëerd binnen de BRTN, nutteloos is. Er moet een vorm van controle komen die volledig los staat van de BRTN. Mogelijkheden zijn er genoeg : een kijkersraad, voor mijn part een raad van magistraten, desnoods de Vlaamse Raad. Die contro-

Van den Eynde

le van buitenaf moet er in ieder geval komen, want de macht van de BRTN is veel te groot.

De heer Denys heeft gelijk in zijn bewering dat de heer Van Rossem door de media gemaakt is. Nu breken ze hem echter af. Noch het een, noch het ander is conform de democratie.

De voorzitter : De heer Van Rossem heeft het woord.

De heer J.-P. Van Rossem : Mijnheer Denys, neem nu het voorbeeld van een programma als De Zevende Dag.

Op 24 november 1991 haalt mijn partij 5,4 percent van de stemmen. We moeten niet alles op een weegschaaltje afwegen. Na een termijn van ongeveer één jaar zou de balans echter wel min of meer in evenwicht moeten zijn : met ongeveer vijf percent van de stemmen zou men toch voor vijf percent in de programma's met politieke inhoud aan bod moeten zijn gekomen. In De Zevende Dag kwam onze partij vier minuten aan bod op een totaal van drieëndertig uur aan politieke debatten. Hoeveel percent dit juist is, weet ik niet, maar het ligt in de orde van grootte van 0,0 en een beetje. Dat is discriminatie.

Het is te gemakkelijk om het excuus in te roepen dat onze partij wel aanwezig zou zijn in het parlement maar er niets zou doen... omdat men er nooit iets van zou horen. Wie durft er beweren dat dit waar is ? Mijn fractie diende méér wetsvoorstellen in dan heel de CVP-fractie. Wij hebben in ieder geval meer ideeën dan die fractie.

Wanneer komt mijn partij aan bod op de BRTN ? Volgens een duidelijk strategisch patroon, maar op een ongezonde manier. Wij komen op TV wanneer wij het Vlaams Blok aanvalen. Waai- het onze economische inzichten betreft, onze zienswijze op het bestrijden van de staatsschuld, onze verwijten aan de socialisten dat zij de slaafse slippendragers zijn van het bankwezen door op iedere drie frank die de belastingontvanger incasseert één frank af te staan aan het

bank- en verzekeringswezen, komen wij nooit aan bod.

De heer E. Van Rompuy : Dat is niet waar, mijnheer Van Rossem. Tijdens het laatste begrotingsdebat hebt u niet deelgenomen aan de discussie. U hebt mij, zowel in commissievergadering als in plenaire zitting, gezegd dat dit geen enkele zin had, aangezien u toch niets had te vertellen.

Tijdens het vorige debat, in juli, deed u dat wel. U hebt mij verteld dat u dit niet meer doet, dat u liever ergens gaat signeren — op de Boekenbeurs bij voorbeeld — omdat dit u meer opbrengt. Dat is uw mentaliteit, of niet soms ?

De heer J.-P. Van Rossem : Dit heeft inderdaad geen zin en ik leg uit waarom.

Wij willen een zweeppartij zijn en kunnen slechts fungeren als zodanig, als onze ideeën kenbaar worden gemaakt. Wanneer ze systematisch worden verzwegen door de openbare omroep, welke zin heeft het dan om gedurende twee uur uit te leggen welk geknoei de begroting is ? Ik spaar dan liever speeksel en energie en doe dan liever iets anders dan hier op de tribune te komen.

De heer E. Van Rompuy : Neem nu het begrotingsdebat, dat toch het grootste debat van het parlementaire jaar is. De BRTN was daarop aanwezig. Let wel, ik voel niet de behoefte om hier de verdediging van de BRTN op mij te nemen.

De heer Annemans heeft toen het woord gevoerd met een kritiek op de begroting. Hij kwam daarmee aan bod in het TV-nieuws. U had toen dezelfde kans : uw partij heeft daar geen gebruik van gemaakt. U klaagt dan dat uw ideeën worden verzwegen !

U zegt dat het parlement u niet meer interesseert, dat dit toch niets meer betekent !

De heer J.-P. Van Rossem : Ik heb niet gezegd dat het parlement mij niet interesseert. Wat mij niet interesseert, is het strijden met ongelijke middelen zoals geschetst.

Bij de verkiezingen kregen wij tweehonderdduizend stemmen. Dat leverde drie zetels op. Uw partij haalde vijf maal zoveel stemmen, maar u hebt wel dertien maal meer zetels. Is dat een voorbeeld van democratie ? Gaat u het Vlaams Blok de les spelen inzake democratie ? U respecteert zelfs het meest elementaire ver-tegenwoordigingsbeginsel niet !

De heer E. Van Rompuy : U wijkt af !

De heer J.-P. Van Rossem : Ik wijkt af ? Het gaat hier over de essentie van de democratie ! Wanneer op 24 november 1991 513.035 stemmen worden uitgebracht op de kleine partijen, worden zij door uw laf systeem-Dhondt overgeheveld naar de drie grote partijen. Ik wijkt dan af, dat doet dan niets ter zake ? Dit is uw manier van democraat-zijn, op die manier klampt u zich vast aan de macht als een drenkeling aan de reddingsboei.

Dat is de reden waarom u doodgewoon niet naar de kiezer durft gaan. U durft ook geen referendum bepleiten.

In La Libre Belgique stond dat de regering nog door 19 percent van de Belgen in vertrouwen wordt genomen. Ik vind het nogal straf dat u met zoiets durft voor de dag komen.

Elke keer dat er hier een motie wordt ingediend om de mening van de burger te vragen, dan wijst u dat onmiddellijk af. Dit is een laffe reactie, omdat u schrik hebt van de kiezer.

U hanteert Maastricht als een uitlaatklep voor uw politiek van de minste weerstand. U legt voortdurend nieuwe lasten op de schouders van de burger zonder resultaten te boeken.

Ik wacht met ongeduld op de dag dat de Nationale Bank het netto te financieren saldo zal publiceren, vorig jaar was dat 6,3 percent. Premier Dehaene beweerde dat het dit jaar 5,7 percent zal zijn. Ik beweer dat het netto te financieren saldo minstens 6,3 of 6,4 percent zal zijn en dit ondanks het feit dat u de burgers hebt uitgeperst als citroenen.

Van Rossem

Wat zouden wij lessen hebben te ontvangen van de CVP, een partij die onder het stof zit, die traditioneel is tot en met en waarvan het tijd is dat ze verdwijnt. **(Onderbreking door de heer E. Van Rompuy)**

We zullen er wel geraken, stap voor stap. We hebben nog maar één verkiezing meegemaakt. **(Onderbreking door de heer E. Van Rompuy)**

We zullen nog veel verkiezingen meemaken.

De heer E. Van Rompuy : Wij maken al 50 jaar verkiezingen mee en we hebben nog altijd stemmen.

De heer J.-P. Van Rossem : Het is uw partij aan te zien, er zit slijtage op.

U bent hier met velen aanwezig. U hebt een massa verkozenen, hoeveel CVP'ers zijn hier nu aanwezig ? Er zijn er vier aanwezig, al de anderen zitten zogezegd in de commissies.

Zelfs Jan Decorte is aanwezig, die jongen werkt tenminste.

Hij komt speciaal omdat ook hij geschokt is door de manier waarop de BRTN getuigt van de meest platvloerse partijdigheid. Trouwens voor mijn part mag de BRTN verdwijnen. Ik heb nog liever een pulpzender als VTM dan een zender als de BRTN die zich niet houdt aan de deontologische regels.

De heer Denys had het over de geschillencommissie. Als eerste in de geschiedenis hebben wij VTM voor de Mediaraad gedaagd. Wij hebben gezien welke komedie daar wordt opgevoerd. Volgens onze nationale coördinator, Frank Wouters, waren er een aantal heren aanwezig die nauwelijks luisterden, alleen de voorzitter was aandachtig.

Wij hebben heel wat objectieve argumenten aangevoerd, onder meer het aantal keren dat wij op VTM gekomen zijn en het aantal keren dat wij nieuws brachten waarvan er niets op VTM kwam. Men heeft ons toen laten verstaan dat het niet belangrijk was dit voor de Mediaraad te bren-

gen omdat wij op voorhand zouden verliezen. Waarom moet er dan een Mediaraad zijn ?

Sinds de verkiezingen hebben wij in totaal 2,40 minuten zendtijd gehad. Kleine partijen als Volksunie en Agalev hebben meer dan 50 minuten zendtijd gekregen.

In de Mediaraad werd gezegd dat het de makers van het nieuws zijn die in functie van hun publiek bepalen wat nieuws is en wat geen nieuws is ; dat is toch ook geen criterium.

Ik heb de indruk dat dergelijke instanties bevolkt zijn door politiek benoemden, die op voorhand een oordeel vellen.

De heer E. Van Rompuy : U verklaarde een paar maanden geleden dat u opkomt in Luik bij de volgende verkiezingen. Twee maanden later zegt u dat u niet in Luik, maar in Antwerpen opkomt. Moet men dat twee keer uitzenden of is dat twee keer nieuws ?

De heer J.-P. Van Rossem : Dat is één keer nieuws. Voor mijn part moet dat zelfs niet worden uitgezonden. Als ik een aantal wetsvoorstellen indien of standpunten inneem, bijvoorbeeld over de sanering van de openbare schuld, en er wordt daar niets van in het nieuws gebracht, dan vind ik dat een tekortkoming.

Als ik een boek schrijf, meer bepaald De Libertijnse Breekpunten, dat politiek-historisch belangrijk is omdat er heel wat nieuwe ideeën instaan, ik vertrek met name van vier basisbeginselen volgens een interne deductieve logica en ontwikkel een politiek programma, en er komt daar geen woord van in het nieuws dan is dit een tekortkoming.

Het raakt me niet niet dat niemand het verstaat. Niemand verstond destijds Das Kapital van Marx, maar het heeft toch wel de wereld veranderd. **(Gelach)** Ik ben ermee akkoord dat het niet in de goede richting veranderd is.

Ik zal een ander boekje schrijven dat

eenvoudiger is. Ik schrijf toch zeer snel, binnen twee dagen hebt u het. Zal het dan wel op het nieuws komen, want het zijn toch jullie die samen met de socialisten bepalen wat in het nieuws komt ?

De heer E. Van Rompuy : Elke avond vergaderen wij met de socialisten in een soort redactiecomité om te bepalen wie op het nieuws komt : Rossem niet, het Vlaams Blok niet enzovoort.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer Van Rompuy, u moet er geen karikatuur van maken.

De heer E. Van Rompuy : Neen, het is een plan. Wij willen u systematisch uit het nieuws houden. Wij vergaderen elke avond. De heer Chevalier en ikzelf als mediaspecialisten vergaderen elke avond om na te gaan hoe wij Rossem en het Vlaams Blok uit het nieuws kunnen houden en hoe wij de CVP zo goed mogelijk kunnen voorstellen. **(Gelach)** U weet, in het nieuws wordt de CVP altijd enorm goed voorgesteld. In elke nieuwsuitzending komen wij eruit als de partij die zuiver is, die een rappel heeft naar de publieke opinie. De CVP wordt door de media gekoesterd.

De heer J.-P. Van Rossem : Dat moet wel waar zijn, want de heer Chevalier is het zo beu alle avonden met u daarover te vergaderen, dat hij gezegd heeft : Ik ga naar de liberalen, dan ben ik van die vergaderingen af. **(Gelach)**

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer Van Rompuy, het is toch duidelijk dat bepaalde partijen niet zo graag gezien worden door het regime, of dat nu de CVP is dan wel een andere partij van het regime en dat het regime ervoor zorgt dat via de openbare media die partijen die het niet in het hart draagt niet alleen worden doodgezwegen, maar zelfs systematisch worden zwartgemaakt, in de meest letterlijke zin van het woord zwart. Kom dat niet ontkennen. De CVP benoemt de meeste personen die het voor het zeggen hebben in de openbare omroep.

De heer E. Van Rompuy : De CVP wordt zeer goed gezien door de BRTN.

De heer F. Van den Eynde : Dat is uw probleem. Ons probleem is dat wij worden zwartgemaakt.

De heer E. Van Rompuy : Allemaal nonsens.

De heer J.-P. Van Rossem : Mijnheer de minister, men moet zich toch eens bezinnen over wat men aan het doen is. Op 24 november heeft men zich erover beklagd dat de kiezers massaal voor extreme partijen gekozen hebben en de traditionele partijen in de steek hebben gelaten. Wij zitten op een punt waar de kiezer de traditionele politiek beu is, waar de kiezer niet meer gelooft in de politiek. Zeg mij eens, hoe moet de kiezer geloven in partijen als de SP en de Volksunie wanneer hij ziet dat kopstukken van die partij van partij veranderen zoals voetballers veranderen van T-shirt of zoals wielrenners op het einde van het seizoen veranderen van shirt. Dat heeft voor gevolg dat de mensen zich afvragen of dat politiek is als men zo weinig beginselvast is en het resultaat is dat zij niet meer stemmen. Een aantal kiezers zijn dan ook gedegouteerd van de politiek. Zij hebben de keuze tussen de twee pispalen die u hebt overgelaten, met name het Vlaams Blok en Rossem. Ik zou het niet mogen dromen dat ik één stem zou krijgen van een Vlaams Blokker, want zij zouden hem onmiddellijk op een schoteltje van mij terugkrijgen.

Het is mijn wens dat de ongeveer 200.000 kiezers die voor mijn partij stemden, zonder ons programma te kennen omdat het werd doodgezwegen, in het vervolg zullen weten voor welk programma zij kiezen. Wat zal de minister tegen de bestaande wan-toestanden doen ?

Ik geef nog één voorbeeld in verband met VTM. VTM zendt in Telefacts van 23 november 1992 gedurende een uur een programma uit over de toestand één jaar na de verkiezingen. Wij zien gebeuren dat de redactrice van VTM, ooit een merkwaardige vertegenwoordigster van de trotskistische vrouw, zich nu helemaal bekeert tot de kapitalistische omroep van VTM en het excuus aanbrengt dat zij over geen enkele zaal beschikt waar-

in zeven politici naast elkaar kunnen zitten. Het resultaat daarvan is een uitzending waarbij slechts van vier partijen afgevaardigden in de zaal zitten ; de anderen moeten maar antwoorden op wat zij zien.

De enige logica die ter zake kan gelden, is dat die vier partijen waarvan sprake, precies de belangrijkste van Vlaanderen zijn, namelijk de CVP, de PVV, de SP en het Vlaams Blok. Toch gebeurt het dat alles zonder meer wordt veranderd, dat men de voorkeur gaat geven aan de Volksunie, terwijl het Vlaams Blok ergens vanuit een klein hoekje moet worden geïnterviewd. Ik ben de laatste die het Vlaams Blok zal verdedigen, maar zo'n praktijken duiden op een democratisch deficit. Inderdaad, indien tien percent van de Vlamingen voor het Vlaams Blok hebben gekozen en wanneer het Vlaams Blok de vierde grootste partij van Vlaanderen is, dan moet zulks worden gerespecteerd, ook al hebben wij daar heel wat kritiek op.

Mijnheer de minister, welke zal uw houding zijn indien deze situatie zich ook zal voordoen op 23 november ? Zal u ter zake dan optreden ? Het is ondenkbaar dat een instelling als VTM, die met miljoenen frank goochelt, niet eens beschikt over een zaal waar meer dan zeven personen kunnen worden samengebracht.

De voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, de diverse interpellanten hebben een per definitie moeilijk onderwerp aangehaald, met name de objectiviteit van de BRTN in de nieuwsuitzendingen.

Iedereen weet dat het BRTN-decreet van 1991 de bevoegdheid van de minister erg beperkt, vermits hij enkel kan optreden via zijn regeringscommissaris en dan nog alleen wanneer bepaalde decreten worden overtre-den.

Wanneer een debat over objectiviteit op gang wordt gebracht zou ik bijna paradoxaal kunnen zeggen dat niets zo subjectief is dan aan de hand van

feiten een definitie trachten te geven van objectiviteit. Dat is bijzonder moeilijk. Bovendien moet men in een democratisch regime erg voorzichtig zijn met het hanteren van dergelijke begrippen alsook met de toepassing ervan op het terrein.

Eerst en vooral zal ik aan de eerste interpellant een aantal voorbeelden geven van klachten ter zake. De heer Van den Eynde stelde mij een hele reeks parlementaire vragen, waarop ik reeds schriftelijk antwoordde, al is de tekst ervan nog niet verschenen in het bulletin van vragen en antwoorden. Naar aanleiding van zijn interpellatie zal ik echter in primeur ingaan op twee incidenten waarover de heer Van den Eynde mij vragen stelde, precies om aan te tonen hoe moeilijk het is te antwoorden op bepaalde vragen.

Eerst en vooral zal ik het hebben over de volgorde van behandeling van de partijen en over het uitbrengen van hun standpunten in de BRTN-nieuwsuitzendingen.

Mijnheer Van den Eynde, u mag er zeker van zijn dat telkens ik van u een vraag ontvang aangaande de BRTN, hetzij per brief, hetzij via de gebruikelijke parlementaire procedure, ik onmiddellijk contact opneem met de betrokken instelling opdat de nodige elementen mij zo spoedig mogelijk ter beschikking zouden worden gesteld. Misschien bent u van oordeel dat de administratieve molen nog te traag maalt, maar ik verzeker u dat de gevraagde teksten u binnen de 48 uur nadat zij op mijn departement toekomen, worden toegezonden.

Ik zal nu een paar concrete voorbeelden aanhalen in verband met de volgorde van de behandeling van de partijstandpunten in de BRTN-nieuwsuitzending. De BRTN heeft mij medegedeeld dat de volgorde waarin de standpunten van de diverse politieke partijen over één of ander probleem aan bod komen in de nieuwsuitzendingen, niet enkel afhangt van de representativiteit van bewuste partij in de Vlaamse Raad. Integendeel, want meestal spelen andere elementen een rol. In de eerste plaats is er de wijze waarop de partijen reageren op de

Weckx

betrokken problematiek. Zo halen momenteel Agalev en de Volksunie meer het nieuws — de BRTN geeft dat trouwens toe — omdat zij in de huidige besprekingen rond de uitvoering van het Sint-Michielsakkoord uiteraard meer worden geciteerd, vermits zij met de huidige regeringspartijen rond de tafel zitten. Het is dus bijzonder moeilijk de volgorde op een weegschaaltje af te wegen, vermits niet alleen met de numerieke sterkte van de partij moet worden rekening gehouden, maar ook met de betrokken nieuwsfeiten. Het representativiteitscriterium kan dus niet steeds doorwegen.

De BRTN betwist trouwens de bewering als zou het Vlaams Blok steevast als laatste in de rij van de partijen worden vermeld. De BRTN geeft daarvan een recent voorbeeld — ik geef het u voor wat het waard is — en u hebt daarstraks voorbeelden aangehaald van het tegenovergestelde. Men zou natuurlijk het volledige spectrum moeten bekijken en dan zou men daarover ingewikkelde statistieken kunnen maken. De BRTN zegt dat naar aanleiding van het debat over het verdrag van Maastricht in de Senaat de volgorde van behandeling door de radionieuwsdienst de ene keer Volksunie, Vlaams Blok, Agalev was en de andere keer Vlaams Blok, Volksunie, Agalev. Dus, men zal bij de nieuwdienst altijd voorbeelden kunnen vinden waar nu eens de ene en dan weer de andere partij als eerste aan bod is gekomen. Ik geef u dit concreet voorbeeld om aan te tonen hoe moeilijk het is daaruit af te leiden dat de BRTN werkelijk zondigt tegen het ene kleine artikelje dat in het BRTN-decreet handelt over de objectiviteit.

Een andere aangelegenheid is de aanwezigheid van oppositiepartijen in het televisieprogramma De Zevende Dag. Ik weet dat dit een oud zeer is.

Welnu, naar aanleiding van de vraag die mij enkele weken geleden werd gesteld, deelt de BRTN mij mee dat de uitnodigingen voor de politieke debatten in De Zevende Dag volledig

afhankelijk zijn van de onderwerpen die worden behandeld en van de inbreng van de partijen in de behandelde onderwerpen. Uitgaande van deze filosofie heeft de BRTN op 11 oktober 1992 gekozen voor de grootste oppositiepartij, toen nog de PVV, en voor de oppositiepartijen die aangezocht waren om de regering aan een tweede meerderheid te helpen, zijnde Agalev en Volksunie. Het Vlaams Blok werd wel uitgenodigd de week daarop, naar aanleiding van de opening van het parlementaire jaar.

Naar aanleiding van de reeks parlementaire vragen die mij werden gesteld, heb ik de BRTN stelselmatig ondervraagd. Er wordt mij telkens geantwoord met reële elementen die het gebrek aan objectiviteit tegenspreken. Ik herhaal dat het bijzonder moeilijk is om in deze delicate materie van de objectiviteit in de berichtgeving, dat een belangrijk democratisch beginsel is, op te treden. Ik herinner nogmaals aan de negatieve voogdij die de minister van Cultuur ten opzichte van de BRTN heeft,

Ik kom nog even terug op de uiteenzetting van de heer Van Rossem. Mijnheer Van Rossem, ik had de indruk — maar misschien heb ik niet goed geluisterd — dat u VTM en BRTN wat door mekaar haalde. Ik zal trachten daar wat orde in te brengen, want voor VTM geldt als wetgeving het Kabeldecreet van 1987 terwijl het decreet van 1991 natuurlijk alleen maar over de BRTN handelt.

Uw interpellatie handelt onder meer over de uitvoering van artikel 14 van het Kabeldecreet. Op grond daarvan hebt u klacht ingediend bij de Geschillenraad, die uitspraak doet over individuele betwistingen die gerezen zijn naar aanleiding van de toepassing van het artikel over de objectiviteit van de informatie. De klacht tegen de VTM werd onderzocht; uw vertegenwoordiger is ter zake gehoord geweest en de Geschillenraad moet nog uitspraak doen, indien ik goed ben ingelicht, op 25 november eerstkomend.

Met betrekking tot uw geschil met

VTM wens ik mij tot deze toelichting te beperken omdat de decreetgever voor de Geschillenraad een volledige autonomie heeft gewenst. Inderdaad, in 1987 heeft de decreetgever een eigen rechtsprekend orgaan willen oprichten met de volledige autonomie die een dergelijk rechtsprekend orgaan moet hebben.

De uitspraak van de Geschillenraad zal trouwens hier worden meegeedeeld aan de Vlaamse Raad, zoals bepaald in het decreet. In geval van gegrondheid kan de Geschillenraad een vermaning geven, de verplichting opleggen de uitspraak op het scherm te brengen of de opschorting of intrekking van de erkenning van VTM voorstellen aan de Vlaamse regering.

Op dit ogenblik zal ik mij niet mengen in het debat, aangezien de Geschillenraad nog geen uitspraak heeft gedaan.

Zoals mijnheer Denys reeds heeft gezegd, is de Geschillenraad alleen bevoegd voor de niet-openbare televisie en niet voor de openbare. Mijnheer Denys suggereert een herziening van het decreet om het ook toepasselijk te maken op de BRTN.

Ik denk dat het ene voor het andere niet opgaat. De BRTN krijgt een belangrijke dotatie van de Vlaamse Gemeenschap en heeft een eigen decreet; haar objectiviteit kan via geëigende kanalen worden beoordeeld. Indien de Vlaamse Raad naar aanleiding van de gebeurtenissen van oordeel is dat deze regeling via de Geschillenraad, die dateert van 1987, zou moeten worden aangepast, dan zal hierover een debat in de Vlaamse Raad worden gevoerd. In de gegeven omstandigheden is het zo dat ik niet anders kan dan de decreten toepassen.

Mijnheer Van Rossem, tot mijn verbazing hebt u over de BRTN-objectiviteit ook klacht ingediend bij de Geschillenraad. In de huidige stand van de wetgeving is dit natuurlijk niet mogelijk. De Geschillenraad heeft dan natuurlijk ook op 4 november jongstleden geoordeeld dat hij ter zake niet bevoegd is en heeft de klacht tegen de BRTN onontvankelijk verklaard.

Weckx

Op het schrijven van uw boek wil ik toch even persoonlijk reageren. Onlangs zag ik u toevallig op de BRTN. Ik heb niet zo veel tijd om televisie te kijken en vanuit mijn persoonlijke appreciatie kijk ik trouwens nooit naar VTМ.

De BRTN heeft gedurende tien dagen na de tweede nieuwsuitzending telkens een belangrijke bijdrage over de Boekenbeurs te Antwerpen gebracht. Als minister van Cultuur verheugt mij dat. Het toont trouwens aan dat ook de elektronische media de leescultuur kunnen bevorderen. Heel dikwijls verwijt men de elektronische media verantwoordelijk te zijn voor de achteruitgang van de leescultuur. Met dit initiatief bewijst de BRTN dat het ook anders kan.

Mijnheer Van Rossem, in één van die boekenrubrieken in de tweede nieuwsuitzending op de vooravond van de sluiting van de boekenbeurs, heeft men u getoond terwijl u ijverig bezig was met het signeren van uw boeken. Als u de kijkdichtheid van de tweede nieuwsuitzending even vergelijkt met die van andere programma's, dan kan u daaruit in geen geval afleiden dat de BRTN u systematisch doodzwijgt wanneer u een boek publiceert of andere auteurs systematisch naar voren zou schuiven.

Wat het deel van uw interpellatie over De Zevende Dag betreft, kan ik u zeggen dat de aanwezigheid in dat programma nooit los mag worden gezien van andere nieuwsprogramma's op de televisie. Het programma wordt verzorgd door de nieuwsdienst.

Uit nieuwsgierigheid heb ik enkele cijfers opgevraagd. Uw partij en uzelf zijn tussen 24 oktober 1991 en 19 oktober 1992 vijftig keer aan bod gekomen in het journaal. Op grond van deze gegevens kan u er zich niet over beklagen dat u onvoldoende aan uw trekken komt in de nieuwsuitzendingen.

Het is ook in die periode dat de partij Rossem maar één keer in De Zevende Dag is geweest, hoewel ze wel 35 keer in het nieuws is geweest. Op 29

maart 1992 was volksvertegenwoordiger Louis Standaert in de studio. Hij verving toen u, mijnheer Van Rossem, want u was aangekondigd en gevraagd. U hebt zich echter op het laatste ogenblik ziek gemeld. De BRTN vernam evenwel enkele dagen later uit de kranten dat de heer Van Rossem eigenlijk geen zin had om te komen.

Voor een programma dat rechtstreeks wordt uitgezonden is de zekerheid over de aanwezigheid van de gasten absoluut noodzakelijk.

Later bent u nog eens uitgenodigd geweest voor De Zevende Dag. De BRTN botste toen op een brute weigering van uwentwege.

U klaagt over het gebrek aan objectiviteit op de BRTN. Ik meen nochtans dat u, na het uitzenden van het signeren van uw boeken op de Boekenbeurs in Antwerpen op een tijdstip met een grote kijkdichtheid, na 35 keer op een jaar tijd in de verschillende nieuwsberichten van de BRTN gekomen te zijn en na tweemaal in De Zevende Dag uitgenodigd te zijn, hierover niet mag klagen. Er zijn personen in dit halfroond – ik heb het hier niet alleen over de leden van het Vlaams Blok en niet in het minst mijn partij – die het met veel minder moeten doen. Volgend feit zal dit illustreren. Toen ik één maand minister van Cultuur was – ik ben een minister van het terrein – ging ik voor de eerste keer naar de vergadering van de raad van bestuur van de BRTN. Ik werd daar opgewacht door een BRTN-reporter die van mij een interview afnam. Ik veronderstelde dat het een nieuwsfeit was dat de voogdijminister voor de eerste keer de raad van bestuur van de BRTN bijwoonde en dat dit tijdens de nieuwsberichten zou worden vermeld. Ik stond bijzonder versted omdat dat die dag en ook de twee volgende dagen niet werd vermeld. Twee dagen later vroeg ik uitleg aan de administrateur van de BRTN. Hij zei mij dat er de voorbije twee dagen te veel nieuws was en dat het de derde dag geen nieuws meer was.

De voorzitter : De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister eerst en vooral voor de hoffelijkheid waarmee hij heeft geantwoord. Hij heeft zelf allusie gemaakt op de snelheid waarmee hij probeert mijn talrijke vragen met betrekking tot de BRTN te beantwoorden. Sommige vertragingen in de antwoorden ergeren mij inderdaad maar ik weet dat zulks niet de fout van de minister is. Ik geef één voorbeeld. Ik wenste zo snel mogelijk de tekst te krijgen van het fameux stuk met Hugo Gysels van het programma Voor de Dag van 7 oktober. Men wist dat ik een recht van antwoord ging sturen, dat ik ging procederen. Het heeft dan geduurd tot 4 november vooraleer de minister de tekst kreeg. Men wist echter niet dat wij over een bandopname van de uitzending beschikten en dat wij toch konden reageren. Men had het net zolang getrokken tot de termijn voor reacties verstreken was.

Mijnheer de minister, ik ben er mij ook van bewust dat objectiviteit een moeilijk te verwezenlijken doelstelling is. Daarom juist is het belangrijk dat BRTN-journalisten, die door de aard van hun beroep zelf deze objectiviteit zo strikt mogelijk moeten naleven alles in het werk zouden stellen om dit te verwezenlijken. Ik ben van mening dat zij dit niet doen, op enkele uitzonderingen na. Er zijn ook journalisten die hun beroep op een ernstige wijze uitoefenen.

De BRTN heeft gelijk wanneer zij opwerpt dat men de tijd om te spreken over een bepaalde partij niet altijd kan afmeten aan de vertegenwoordiging in de Vlaamse Raad. Dat vragen wij ook niet. Wanneer ik echter moet vaststellen dat het Vlaams Blok tussen 24 november vorig jaar en 2 september jongstleden slechts vier keer in Actueel kwam terwijl de Volksunie twintig keer, Agalev eenentwintig keer en Rossem drie keer aan bod kwamen, dan moet ik wel een serieuze disproportie opmerken. Wanneer ik bovendien merk dat Actueel na het evenement van 24 november vorig jaar, met name de verkiezingsoverwinning van het Vlaams Blok, een week lang tijdens de mid-

Van den Eynde

dag en avonduitzendingen steeds tegenstanders van het Vlaams Blok aan het woord liet en nooit de moeite nam het Vlaams Blok zelf eventjes om zijn mening te vragen, dan zeg ik : hier klopt iets niet. Ook in De Zevende Dag moet men eenzelfde, weliswaar niet zo'n grote, disproportie vaststellen.

Ik rond af : het is gemakkelijk voor bepaalde partijen te grijnslachen wanneer een partij als de onze, die ingaat tegen de algemeen heersende ideologieën, systematisch wordt aangevallen. Het is gemakkelijk uit te roepen dat wij ons plan maar moeten trekken omdat wij ten slotte toch hun stemmen hebben afgepakt.

Ik waarschuw u echter, leden van de geachte politieke partijen : het is mogelijk dat men zich vandaag vanuit een haast niet te controleren machtscentrum beperkt tot het afbreken van de underdog van de politieke partijen ; u hebt echter geen enkele garantie dat morgen uw partijen hetzelfde niet overkomt ! Ik herinner in dit verband – het zal u verbazen dat ik hem aanhaal – aan een gedicht van Brecht. Daarin vertelt de hoofdperson dat hij bij de arrestatie van een communist heeft gezwegen, denkend het is maar een communist, dat hij nooit heeft geprotesteerd toen iedereen werd aangehouden, en dat er, nu hij zelf aan de beurt is, niemand meer overblijft om te protesteren. (**Protest van de heer Van Dienderen**)

Mijnheer Van Dienderen, het is gemakkelijk om van het Vlaams Blok de kop van Jut te maken en onze partij door de media van het regime te laten confronteren met alle mogelijke en onmogelijke, met de meest gekke en waanzinnige beschuldigingen. Maar, al bent u oud-journalist en ex-medewerker van de BRTN, morgen kan u hetzelfde gebeuren. Denk daar maar eens aan ! (**Applaus bij het VB**)

De voorzitter : De heer Ulburghs heeft het woord.

De heer J. Ulburghs : Mijnheer Van den Eynde, uw citaat komt niet uit

het werk van Brecht, het is van dominee Niemöller, die het in zijn cel heeft geschreven.

De voorzitter : De heer Van Rossem heeft het woord.

De heer J.-P. Van Rossem (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb nog enkele bedenkingen bij het antwoord van minister Weckx.

Mijnheer de minister, ik citeer uw woorden : . . . het feit dat Agalev en de Volksunie meer op de BRT in het journaal zijn verschenen dan andere oppositiepartijen omdat zij wilden meewerken aan het Sint-Michielsakkoord. Einde citaat. Dat is een zeer pover antwoord. Het Vlaams Blok en Rossem konden onmogelijk meewerken omdat de beide partijen op dictaat van de socialist Frank Vandenbroucke doodgewoon werden geweigerd. Men heeft nooit onze mening gevraagd. Men kan ons dus niet verwijten dat we niet wilden meewerken, we weten niet eens wat tijdens de Dialoog werd gezegd. Toen wij de Dialoog wilden bijwonen, werden wij door de militaire politie aan de deur gezet.

Mijn tweede opmerking betreft uw bewering dat ik sedert 24 november vijftig keer op de televisie werd getoond. Ik kan u hierover enkele details geven. Ik ben zevenentwintig keer op de televisie geweest in verband met mijn aanhouding en met het feit dat ik mij vanuit de gevangenis heb laten verkiezen. Mijnheer de minister, het is goed om te weten dat ik niet heb gevraagd om te worden aangehouden en zeker niet dat dit vier dagen voor de verkiezingen zou gebeuren. Ik heb evenmin gevraagd dat een door de CVP benoemde procureur-generaal als Van Camp, die zijn broek heeft versleten op allerlei liberale kabinetten, totaal eigenmachtig een brief zou schrijven naar de Kamervoorzitter, waarin hij suggereert dat mijn geloofsbriefjes moeten worden ingetrokken. Van de andere acht keer dat ik op de televisie ben geweest, heeft men zes keer in louter negatieve termen over mijn proces gesproken. Als u dus vindt dat dit een mededeling betrof over mijn

politieke inzichten, neem ik dat met een korrel zout.

Minister H. Weckx : Het zijn waarschijnlijk de belangrijkste politieke daden die door u werden gesteld.

De heer J.-P. Van Rossem : Het is bijzonder kleingeestig om iets dergelijks te beweren. Ik kan u wel vertellen dat wij een oplossing hebben voor de staatsschuld. Met al uw Van Rompuys kan u geen oplossing bieden buiten het heffen van nieuwe belastingen. Als er dan uiteindelijk iemand een zinvol voorstel heeft, bent u niet eens bereid om te luisteren.

Een andere opmerking betreft het feit dat u mij op de Boekenbeurs hebt gezien terwijl ik mijn boeken aan het tekenen was. Ik was inderdaad op de Boekenbeurs en u zag mij mijn stripverhalen tekenen. Alleen de stripverhalen mochten op de televisie, mijn romans en het politieke boek echter niet.

De heer F. Van den Eynde : Indien ik de auteur verkeerd noemde, verontschuldig ik me daarvoor.

De heer J.-P. Van Rossem : Als u meent dat dat literatuur is, betekent dat dat uw kennis ervan niet zeer groot is !

Thans kom ik tot de Geschillenraad.

Wij hebben de BRTN voor de Geschillenraad gedaagd, alleen maar om vast te stellen hoe zou worden gereageerd. Wij wisten bij voorbaat dat hij zich onbevoegd zou verklaren, maar het was toch nuttig. Ik herhaal het : wij wilden alleen weten welke de reactie van de BRTN zou zijn.

Wel kan ik u meedelen dat wij donderdag de BRTN, op basis van de uitzending De Zevende Dag, in kortgeding voor de rechtbank dagen. Ik blijf er immers bij dat er discriminaties bestaan. Hiervoor steun ik mij op de bewering van BRTN-journalisten zelf, die wij daar trouwens hard zullen maken. Inderdaad, zij verklaarden dat er, wat ons betreft, bepaalde opnamen niet moesten worden gemaakt, omdat zij toch niet mogen uitgezonden worden.

Wanneer de minister door zijn nega-

Van Rossem

tieve voorgedij niet de bevoegdheden heeft om in te grijpen, dan moeten wij ons, met het oog op een beslissing, tot de rechtbank wenden.

Motie van aanbeveling

De voorzitter : Door de heer Van den Eynde werd tot besluit van deze interpellaties een met redenen omklede motie van aanbeveling aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende openbare vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

BENAMING VAN EEN FRACTIE

Mededeling van de fractievoorzitter

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord voor een motie van orde.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, sta mij toe een verklaring af te leggen.

Mijnheer de voorzitter, collega's, u weet dat tijdens het voorbije week-einde een belangrijke wijziging in het politieke landschap plaatshad : de PW werd opgeheven en er werd een

nieuwe partij opgericht, namelijk de Vlaamse Liberalen en Democraten, de partij van de burger – VLD.

Ik hecht eraan te bevestigen dat deze nieuwe partij trouw blijft aan de liberale ideologie en aan de liberale principes. De bedoeling van deze nieuwe partij is het signaal van de kiezer ernstig te nemen en de politiek terug in handen van de burger te geven. De VLD-fractie staat integraal achter de beginselverklaring zoals ze tijdens het weekeinde op het congres werd goedgekeurd.

Mijnheer de voorzitter, voor de materies betreffende de Vlaamse Raad zullen wij binnenkort voorstellen indienen om concreet gestalte te geven aan de ideeën, zoals vervat in de beginselverklaring van de Vlaamse Liberalen en Democraten.

Ten opzichte van de Vlaamse regering zal onze fractie een constructieve oppositie voeren en haar beslissingen toetsen aan de beginselverklaring.

De huidige VLD-fractie bestaat uit de vroegere PW-fractie en de heren Jaak Gabriëls en Pierre Chevalier. Dit brengt onze fractie op 41 leden – vroeger 39 – en wij komen qua aantal ex-aequo met de SP-fractie. Normaliter heeft dit een invloed op onder meer de samenstelling van de adviesraden, voortvloeiend uit onze Vlaamse Raad. Ter zake vragen wij niet wijzigingen aan te brengen omdat wij zelf voorstellen zullen doen om de adviesraden te wijzigen in de lijn van onze beginselverklaring.

Voor de samenstelling van de commissies, de politieke organen, wensen wij een volwaardig gebruik te maken van ons groter aantal. Vermits het een vrij unieke situatie betreft – namelijk 41VLD/41SP – vragen wij dat, op basis daarvan, de diensten van de Vlaamse Raad een voorstel zouden uitwerken, teneinde deze toestand ook politiek te vertalen.

De voorzitter : Na de verklaring van de heer Denys te hebben gehoord, kan ik hem verzekeren dat onze studiediensten op dit ogenblik de weerslag van de aangroei van zijn fractie met twee leden onderzoeken, dit zowel in verband met de commissies als met de adviesgroepen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter ; Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

- De vergadering wordt gesloten om 15.30 uur.

BIJLAGE

VRAAG OM UITLEG

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 20)

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

Vergaderingen van 5 november 1992 en 17 november 1992

Vaste verslaggever : de heer J. Van Hauthem

- Vraag om uitleg van mevrouw V. Dua tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden

In opvolging van de discussie naar aanleiding van mijn interpellatie van 3 maart 1992 inzake de uitbouw van een GIS-Vlaanderen en de lopende contracten tussen de firma Eurosense en het Vlaamse Gewest, had ik graag wat meer informatie gekregen over volgende materies :

1. In het kader van het contract met de firma Eurosense en Openbare Werken zouden op kredieten van de begroting 1992 24 supplementaire ortofoto's worden besteld. Tevens worden bijkomende bestellingen van ortofoto's voorzien voor 1993. In welke fase bevindt zich dit contract ? Welke kredieten zijn nog vereist voor de afhandeling van dit contract ? Op welke wijze kadert dit contract in de beleidsopties van de Vlaamse regering inzake inventarisatie en beheer van de geografische informatie van het Vlaamse Gewest ?

2. Wat zijn de juiste opdrachten van het GIS-Comité en heeft dit Comité al concrete adviezen geformuleerd ? Aan het GIS-comité werd een dringend advies gevraagd inzake de toewijzing van een onderhands contract voor aankoop van hardware en software voor het beheer van geografische data en de reconversie van gewestplannen. In hoeverre kan dit Comité nu een gefundeerd advies verstrekken over deze materie zonder de toekomstige discussie over de keuze van het referentiebestand te hypothekeren ?

3. Welke contracten inzake luchtfotografische verwerking zijn momenteel lopende, welke zijn in onderzoek en welke worden in het vooruitzicht gesteld ? In hoeverre is het NGI betrokken bij deze contracten en bij de nieuwe projecten ?

4. Door minister L. Van den Bossche werd een uitgebreide discussie in de commissie van de Vlaamse Raad beloofd over deze materie en over de werkzaamheden van het adviescomité. Wanneer kunnen de leden van de Vlaamse Raad worden geïnformeerd over deze materie ?

5. Welke rol heeft de Vlaamse Landmaatschappij inzake GIS en grond databank ?

De heer P. Tant wijst erop dat in *Kultuurleven* van juni 1992 een artikel verscheen over het GIS. In dit artikel wordt gewag gemaakt van een coöperatieve vennootschap Cardib. Het artikel vermeldt dat het digitaal in kaart brengen van Vlaanderen een investering vergt van 4,2 tot 4,9 miljard frank. De vraag is dan of dit haalbaar is, als men weet dat de kaarten om de vijf à zeven jaar moeten worden aangepast. Essentieel is dat, vooraleer men investeert in dergelijke kaarten, men weet welk gebruik de lokale besturen ervan zullen kunnen maken.

De heer R. Van Hooland meent dat het GIS als probleem samenhangt met de aanslepende structurele problematiek van de informatica binnen de Vlaamse Gemeenschap. Zijn er recent structurele maatregelen genomen om het informaticabeleid op peil te brengen ? De informatiseringsproblematiek is tot nu toe overgelaten aan externen, bijvoorbeeld het COI. Ook Arthur Andersen heeft een doorlichting gemaakt.

Antwoord van de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken

1. Het antwoord op de eerste vraag behoort tot de bevoegdheid van minister Kelchtermans.

2. A. Samenstelling van het GIS-comité

De samenstelling en de werkwijze van de wetenschappelijke commissie GIS werden goedgekeurd door de Vlaamse Executieve op 13 mei 1992.

Bij de samenstelling werd erover gewaakt om de specialisten te spreiden over verschillende disciplines. Vermits de meeste leden eerder komen uit richtingen die GIS toepassen in verschillende domeinen worden voor het meer theoretische gedeelte, namelijk de fotogrammetrie en de geodesie, twee specialisten voorgesteld, een Vlaming en een Nederlander, namelijk Prof. Ir. U. Van Twembeke (KUL/KMS) en Prof. Ir. M.J.M. Bogaerts (Delft en ITC-Enschede).

1. Vlaanderen

1.1 KUL

– Prof. Dr. H. Gulinck
Instituut voor land- en waterbeheer
Specialiteit : Remote Sensing toegepast op milieu

– Prof. Dr. Ir. U. Van Twembeke (ook KMS)
Laboratorium Astronomie, Geodesie en Topografie
Specialiteit : Fotogrammetrie

1.2 Universiteit Gent

– Prof. Dr. Allaert
Seminarie voor Survey en Ruimtelijke Planning
Specialiteit : Ruimtelijke Planning

– Prof. Dr. M. Antrop
Laboratorium voor Landschapskunde en Regionale Geografie
Specialiteit : Regionale Geografie

1.3 UIA

– Prof. Dr. R. Verheyen
Vlaams Instituut voor Natuurbehoud
Specialiteit : Milieucartering

1.4 VUB

– Prof. Dr. H. Declair
Geografisch Instituut
Specialiteit : Cartografie

2. Nederland

2.1 Vrije Universiteit Amsterdam

– Prof. Dr. H.J. Scholten
Faculteit Economische Wetenschappen en Econometrie
Specialiteit : Geografische Informatiesystemen in Economie en Planning

2.2 Technische Universiteit Delft

– Prof. Dr. Ir. M.J.M. Bogaerts (ook ITC-Enschede)
Faculteit Geodesie
Specialiteit : Geodesie

2.3 Rijksuniversiteit Utrecht

– Prof. Dr. P. Burrough
Geografisch Instituut
Specialiteit : Geografische Informatiesystemen, technisch en fundamenteel (onder meer de propagatie van fouten in dergelijke systemen)

– Prof. Dr. H.F.L. Ottens
Geografisch Instituut, Nederlands Expertise Centrum voor Informatieverwerking
Specialiteit : Geografische Informatiesystemen in verband met ruimtelijke ordening

1. Het Comité wordt beperkt tot experts uit het universitair milieu.

2. Het eigenlijke wetenschappelijk comité wordt samengesteld uit zes Vlaamse en vier Nederlandse professoren.

3. Daarnaast kan het Comité zelf andere buitenlandse experts consulteren.

4. Het Comité bepaalt zelf zijn werkwijze, de frequentie van gezamenlijke vergaderingen, de werkverdeling, de adviezen die bij externen worden ingewonnen.

B. Opdracht :

De opdracht van dit comité bestaat erin een verslag uit te brengen over de verschillende technische mogelijkheden die kunnen worden aangewend om, op een efficiënte wijze, een GIS-Vlaanderen uit te bouwen. Hierbij dient aandacht te worden besteed aan alle voor- en nadelen en aan de kostprijs. Uitgangspunt hierbij zijn de bevoegdheden en de behoeften van de diensten van de Vlaamse regering. Het comité kan, indien het dit nuttig oordeelt, advies uitbrengen over alles wat, in de ruimste zin, met de GIS-problematiek te maken heeft.

C. Adviezen :

Het eindadvies van het comité wordt verwacht tegen mei 1993. Hierin zullen volgende aspecten aan bod komen :

- een inleidend hoofdstuk over een globale visie GIS-Vlaanderen op basis van een behoeftenanalyse, . . . ;
- een technisch hoofdstuk aangaande de te hanteren schalen, referentiebestanden, digitale ortofoto's, kwaliteitscontrole, . . . ;
- een organisatorisch hoofdstuk met betrekking tot de implementatie van GIS op verschillende bestuursniveaus, juridische aspecten, kosten-baten, toegevoegde waarde, samenwerkingsverbanden, opleiding en personeel, . . . ;
- suggesties voor ondersteunende en richtinggevende onderzoeksprojecten.

Teneinde erover te waken dat de Vlaamse administratie geen daden stelt die het eindadvies van het comité zouden hypothekeren, worden mogelijke initiatieven voorafgaandelijk aan het comité voorgelegd. Dit is gebeurd met verschillende voorstellen voor pilootprojecten evenals met het project inzake de digitalisering van de gewestplannen. Het voorlopig advies dat het comité hierover heeft verstrekt, ligt helemaal in de lijn van uw bezorgdheid. Het comité stelt namelijk dat een dergelijk project voorlopig niet mag worden aangevat omdat het een hypotheek zou kunnen leggen op het eindadvies. Het comité heeft tevens een gedetailleerd en gefundeerd advies, kaderend in een totaalaanpak, beloofd tegen december 1992. Ik heb in al deze gevallen aan de administratie opgedragen dat moet worden gewacht op het advies van het comité. Het dossier over de werkstations is om een tweevoudige reden teruggestuurd. Dit dossier was ten eerste juridisch niet in orde omdat er geen beroep was gedaan op de publikatie in het kader van de Europese Gemeenschap. Ten tweede moet bij het heropmaken van het dossier het GIS-comité worden betrokken.

3. Noch door mijzelf, noch door de administratie(s) waarvoor ik verantwoordelijk ben, noch op de begrotingsposten waarvoor ik ordonnateur ben, werd, sedert mijn verklaring in de Vlaamse Raad, enig initiatief genomen dat in strijd is met deze verklaring.

Mijn administratie heeft geen kennis van contracten inzake luchtfotografische verwerking kaderend binnen de uitbouw van een GIS-Vlaanderen.

Vooraleer het advies van het comité klaar is, worden géén nieuwe contracten in onderzoek noch in het vooruitzicht gesteld. Zoals ik al vroeger verklaarde is de rol van het NGI nihil in dit dossier en dit is niet veranderd, vermits er geen enkel nieuw initiatief wordt genomen vooraleer het advies van het wetenschappelijke comité beschikbaar zal zijn.

Onder de bevoegdheid van mijn collega De Batselier is een contract lopende betreffende de Boscartering. Het contract werd afgesloten op 14 december 1981. In 1982 werd het tijdelijk opgeschort en in 1984 werden een reeks wijzigingen aangebracht (bijakte 17 juli 1984). Volgens de betrokken administratie zal het in 1993 volledig zijn uitgevoerd. Het NGI is hierbij wel betrokken, vermits voor deze toepassing ook gebruik wordt gemaakt van NGI-overlays.

4. Wegens omstandigheden, de examenzittijden van de universiteiten, zijn de werkzaamheden van het comité pas echt van start kunnen gaan in september. De eerste vergadering had plaats op 21 september. Voordien hadden de Vlaamse leden wel al tweemaal vergaderd ten einde de voltallige vergadering met de buitenlandse experts zo vruchtbaar mogelijk te laten verlopen. Ondertussen is het comité al meerdere malen samengekomen en werden een aantal taken verdeeld en afspraken gemaakt. Het comité heeft een concrete planning opgesteld en stelt een eindadvies in het vooruitzicht tegen mei 1993. Een tussenadvies met betrekking tot ingediende voorstellen van pilootprojecten en met betrekking tot het operationaliseren van de gedigitaliseerde gewestplannen is voorzien voor het einde van 1992. (Het comité vergadert plenair op 16 december.)

Zoals werd beloofd zal op dat ogenblik het advies van het comité worden overgemaakt aan de leden van de commissie van de Vlaamse Raad, zodat een uitgebreide discussie zal kunnen plaatsvinden.

5. De opdracht van de Vlaamse Landmaatschappij is in het oprichtingsdecreet vaag geformuleerd. Bij het decreet betreffende het bestuurlijk beleid is de opdracht gereduceerd tot ruil en grondverkaveling. VLM is niet rechtstreeks betrokken bij GIS. De recent aangekochte apparatuur van VLM is overigens niet bedoeld om een parallel GIS op te zetten.

Bij Cardib gaat het om een nationaal initiatief. Voor zover ik mij herinner zijn het COI en sommige waterdistributiebedrijven,

bijvoorbeeld TMVW, erbij betrokken. Aan de Vlaamse Gemeenschap is al verschillende keren een deelneming voorgesteld. Ik heb dit tot nu toe altijd geweigerd. De gemeenten zelf kunnen aan Cardib niet deelnemen.

Het informatiseringsverhaal van de Vlaamse Gemeenschap begint met Rita I en Rita II. Er is een fundamentele bijsturing gebeurd met Rita III en Rita IV. De rol van het COI is sinds 1988 sterk teruggedrongen, in hoofdzaak tot het leveren van computercapaciteit. Daarnaast is de informatisering opengetrokken met telkens offerteaanvragen. Telkens heeft de administratie adviezen gegeven, waarbij erover werd gewaakt om niet van één enkele firma afhankelijk te zijn. Per departement worden informatie- en organisatiestuurplannen gemaakt, waarbij Arthur Andersen zeer sterk betrokken is. Dat is met name het geval voor het departement Onderwijs waar de begroting 1993 in kredieten voorziet voor het derde uitvoeringsjaar. Een gelijkaardige opdracht is nu begonnen voor WC en zal ook voor andere departementen worden gegeven. Het is daarbij de bedoeling om Arthur Andersen als hoofdcontractant te behouden. Wel zal men ter zake – met het oog op enige diversiteit – andere studie bureaus betrekken. Terzelfder tijd zijn er veranderingen op het vlak van informatisering, organisatie en cultuur.

Repliek van mevrouw V. Dua.

Mevrouw V. Dua dringt aan op een coördinatie van de contracten met de firma Eurosense. Dat is overigens ook door de Inspectie van Financiën gevraagd. De huidige chaos speelt in het voordeel van deze firma.

Wat de samenstelling van het comité betreft, betreurt mevrouw V. Dua de niet-betrokkenheid van het NGI. Het NGI heeft immers een sterk wetenschappelijke know-how. Zou een overleg tussen het comité en het NGI niet aangewezen zijn ?

Wat de juridische aspecten van een privatisering van gegevens betreft, vraagt mevrouw V. Dua een bijkomende uitleg.

In Cardib is er slechts een deelneming van één privé-firma, namelijk Eurosense. De oprichtingsakte voorziet dat geen enkele andere privé-firma bij Cardib mag worden betrokken.

Aanvullend antwoord van de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken.

Het gaat over verschillende dossiers. Enkele dossiers zijn geweigerd nog voor het comité van start ging. In een ander geval heeft het comité geantwoord dat het nu nog geen advies kan geven en dat dit advies in december 1992 zal worden uitgebracht. Daarnaast is er nog een afzonderlijk dossier over de werkstations. Dit dossier heb ik geweigerd omwille van het ontbreken van een publikatie in het kader van de Europese Gemeenschap. Van zodra de procedure herbegonnen is, zal het comité bij dit dossier worden betrokken.

Wat de oude contracten betreft, zijn er twee contracten die nu worden uitgevoerd. Een coördinatie ter zake is wenselijk.

Het NGI is inderdaad niet betrokken bij de samenstelling van het comité. Wel heeft het comité beslist om het NGI te horen.

Indien zou blijken dat het comité de juridische aspecten van de privatisering van gegevens niet of te zwak behandelt, dan kan een specifiek bijkomend advies aan juristen worden gevraagd.

Bij Cardib is er ruimte voor de privé-sector. Electrabel heeft tot nu toe geweigerd om mee te doen. Voor sommige opdrachten binnen Cardib heeft Eurosense inderdaad een monopolie. Dit staat evenwel ter discussie.

Antwoord van de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden

Vraag 1

Op 22 april 1992 werd bijakte nummer 3 ondertekend bij de opdracht afgesloten op 2 december 1982 voor de levering van analoge (= gedrukte) kleurortofotoplannen voor het Vlaamse Gewest.

Deze bijakte nummer 3 voorziet in de vervanging van de levering van de scannerregistratie kleurhardcopies door 28 (en niet door 24) analoge (= gedrukte) kleurhardcopies op schaal van 1/25.000 in plaats van 1/10.000.

Aangezien het hier een vervanging betreft, blijft de totale prijs van de oorspronkelijke opdracht behouden.

Deze bijakte kwam tot stand doordat de NV Eurosense Belfotop intussen een verder geëvolueerde spitstechnologie had op punt gesteld met als gevolg de mogelijkheid om kwalitatief betere kleinschalige documenten van grote gebieden te leveren.

Wat de laatste vraag van punt 1 betreft : Op welke wijze kadert dit contract in de beleidsopties van de Vlaamse regering inzake inventarisatie en beheer van de geografische informatie van het Vlaamse Gewest, moet worden gesteld dat dit contract dateert van einde 1982 en nu in zijn slotfase is.

Zoals u bekend kunnen analoge (op papier gedrukte) documenten niet in een GIS worden ingevoerd. Hiervoor dienen de documenten immers onder digitale vorm te worden geleverd.

Daarnaast moet er op worden gewezen dat een gedeelte van de analoge ortofoto's, opgemaakt binnen het kader van voormelde aanneming (ongeveer 1/3), onder digitale vorm werd geleverd om te voldoen aan de meest dringende behoeften van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en dit na beslissing van de Vlaamse regering (V.E. 91/16.10/DOC1173).

Een verdere levering werd niet doorgevoerd, in afwachting van de resultaten van het onderzoek van de wetenschappelijke commissie.

Basisallocatie 12.04.62.1 van de ontwerp-begroting 1993 voorziet nog in een bedrag van 20 miljoen frank tegenover 46,2 miljoen frank in 1992. Het krediet is derhalve in afbouw en wordt enkel nog aangewend ter vereffening van de rekeningen in uitvoering van de bestaande overeenkomst.

Vraag 3

Er loopt nu een contract in verband met waarnemingen langs de Belgische kust. Dit contract nam een aanvang op 25 april 1989 en heeft een looptijd van 6 jaar. De bedoeling is het regelmatig opmeten van de evolutie van het strand, de duinenvegetatie, de blokken op de havendammen te Zeebrugge, de evolutie van het Zwin enzovoort.

Volgens de elementen waarover ik beschik, zijn er geen nieuwe projecten in onderzoek noch in het vooruitzicht op dit ogenblik wat de bevoegdheden Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Binnenlandse Aangelegenheden betreft, onverminderd uiteraard het gestelde sub 2 van de vraag van het geachte lid.

Het NGI is niet betrokken bij dit contract. Het betreft hier immers vrij gedetailleerde opnamen die als hoofddoel hebben de zeevering te bewaken.